

השאייר חותם

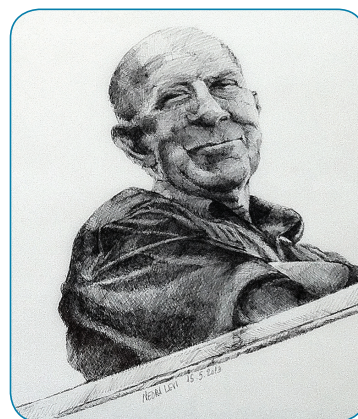
נאורה לוי (מלען) - בנימינה

הם מתכננים את חילוץו של קורט ואת בריחתם. במשך שנה בורחים ומסתתרים האחים בברלין, עד לכיבושה על ידי הצבא האדום. אמנון נשאר בברלין, חוזר לפגוש את אמא ומהגר אחר כך למקסיקו, להמשיך בעסקי הטקסטיל. מרדכי וקורט, הצעיר והחולה, מתחילים בצעידה מערבה עד למחנה בוכנוולד, שם מתארגן טרנספורט ילדים של הצלב האדום לשווייץ. את מרדכי ה"מבוגר" מורידים מהרכבת ושולחים לצרפת, לעיר מץ ואחר-כך למרסיי ומשם באינייה לנאפולי.

מרדכי עולה לארץ ישראל

בראשית יולי 1945, בלוויית 1,200 פליטי מחנות ריכוז, עולה מרדכי על האינייה הניו-זילנדית "מטרואה" ומגיע לנמל חיפה ולמחנה המעצר בעתלית, שם הוא מגויס על-ידי נציגי חבר-הקבוצות לעבודה בקבוצת שילר. "המזל שיחק לנו ואנחנו לא הפרענו לו", הוא מסכם. לקיבוץ גניגר מגיע מרדכי ב-1946 ועובד בדיר הצאן ומספר חודשים אחר-כך הוא משתתף בקורס בוקרים צעירים ברחובות. משחזר מהקורס ועם ניסיונו המוכח בחליבה, משתלב מרדכי ברפת גניגר, מסלול שהפך לקריירת חייו ולאהבתו הגדולה, שנייה רק לאהבתו למוסיקה. אותה הוא נושא בשנת 1950 לאישה בחתונה משולשת, כנהוג באותם ימים. בשנת 1954 הוא יוצא ל"חילופי נוער חקלאי" באנגליה. לראשונה הוא לומד אנגלית (תוספת לגרמנית הרהוטה כמובן, לצרפתית והלטינית, שאותן למד בנעוריו), מבקר

מרדכי מלען נולד בשם אריק ולך בשנת 1925 בעיר אסן, גרמניה. בן לפיליפ ולאליזה ולך ואח לאמנון וקורט. למשפחה היה בית מסחר גדול לטקסטיל בעיר ריינהאוזן, שאותו נאלצה לעזוב אחרי פוגרום 1938 ולעבור לעיר הגדולה אאכן, על גבול הולנד-בלגיה.

מרדכי - איור של נאורה

בשנת 1939, כשהאדמה רועדת, שולחים ההורים את הבנים לקיבוצי הכשרה שונים לקראת עלייה עתידית לישראל. רק בשנת 1943 הם נפגשים שלושתם בחוות נוינדורף, שם הם עובדים ברפת, בשדה וביערות. החל מאותו יום, 17.10.39, ועד לסוף מלחמת העולם השנייה והגעתו ארצה לקבוצת-שילר ב-23.7.45, כותב מרדכי את כל האירועים בעיפרון, על דף קטן משני צדדי, שאותו הוא שומר מקופל בכיסו כל העת.

בשנת 1943, כשמתחילים המשלוחים הראשונים למחנות הריכוז במזרח אירופה ואחרי שנודע דבר מותו של האבא וחלק ממשפחתו באושוויץ, מופרדים האחים ולך, בהיותם בנים ל"נישואי תערובת", מחבריהם היהודים שנשלחים בטרנספורטים מזרחה ונשארים בחווה בלוויית אסירים רבים אחרים מאוקראינה, מרוסיה, מפולין ומבולגריה, ומשם מועברים למחנה עבודה ביער נוימילה. ב-1944 מובלים כל האסירים למטה המשטרה בפרנקפורט ומשם, תחת שמירת הס.ס. לכלא הגסטאפו בברלין. האח הצעיר קורט מאושפז בביה"ח ואילו אמנון הבכור ומרדכי "מתנדבים" לתרום למאמץ המלחמתי של הרייך בעבודות בנייה מחוץ לכלא, ושם

מרדכי מלען - איש ספר וסדר

ברפת בגניגר

לזכרו של מרדכי מלען

אלון קמה - מושב אביגדור

עבודתו של עורך משק הבקר

זכיתי לעבוד בהתאחדות ביחד עם מרדכי.

הכרתי אדם מאוד מיוחד, שלצד, אנחנו לא למדנו לנצל את כל כישוריו.

בתקופה שעבדנו יחד, מרדכי היה אחראי על "משק הבקר והחלב" וללא ספק, שם את הביטאון ברמה מקצועית, מהגבוהות שידענו.

מרדכי, עם הידע העצום שהיה לו, היה מעבר לתפקידו, תמיד לעזור רב לכל מי שעבד סביבו, ממזכיר ההתאחדות ועד אחרון הפקידים.

מרדכי הביא מוסר עבודה בלתי מתפשר, תוך ירידה לפרטי פרטים. לא היה נושא מקצועי שההתאחדות חיפשה עליו מידע ומרדכי לא מצא את כל האינפורמציה הרלוונטית, בארץ ובעולם, לאחר לימוד מעמיק של הנושא.

מרדכי היה תמיד מעודכן תוך הקפדה על איסוף, קריאה ולימוד של כל הפרסומים מהארץ ומהעולם.

מרדכי שלט ב-5-6 שפות ברמה של שפת אם, כולל קרוא וכתוב.

זכורה לי עבודה שהכנו ביחד, לקראת הקמת פרויקט רפת בחבר העמים של רוסיה. מרדכי, ביסודיות שאפיינה אותו, למד את השפה ובהצגת הפרויקט בפני הרוסים ברוסיה (בתקופה שזרים עוד לא הגיעו לרוסיה) דיבר אתם רוסית.

מרדכי ברח מפוליטיקה - יסודיות, צניעות, נאמנות חברתית ומוסר עבודה זרמו בעורקיו ללא פשרות.

מרדכי דאג לשים את הרפת הישראלית והישיבה במקום הראוי לה בעולם, מפרויקט הדגל בסיציליה ועד הקשר הרצוף עם מדינות ופרסומים בעולם.

אנשים כמו מרדכי חסרים היום בענף שלנו.

יהי זכרו ברוך!

עורך "משק הבקר והחלב"

ביוני 1984 התמנה מרדכי לעורך "משק הבקר והחלב", תפקיד שמילא אותו חדווה, בקשרים שהוא טיפח עם רפתנים ברחבי הארץ, בלימוד מגוון רחב של נושאים המובאים בירחון, בתרגומים של מאמרים מקצועיים משפות זרות לטובת קוראי הירחון וב"פינת הלשון" שהנהיג, בה נתן דרור לאהבתו העצומה לשפה העברית, תוך שהוא מתבל את הכתוב בהומור, שכל כך מאפיינים אותו. הוא שימש בתפקיד זה עד ליציאתו לגמלאות ב-2003, כשהוא בן 78. אזי התפנה לטפל בבית ובגינה שבבנימינה ובעיקר לכתיבה שקדנית, עטורת מסמכים ותמונות, של סיפור חייו ושורשיו, שתיעודו מגיע עד לשנת 1700, שמח לגלות בשושלת, רבים שעסקו בסחר בסוסים ובבקר, בשחיטה ובקצבות. מרדכי נפטר לאחר מחלה בחג השבועות 2013.

איש חכם, רב-גוני, ישר דרך ורחב לב. אבא שלי. ■

מוסי ומרדכי מלען

בפריז ובלונדון ורוכש "ניסיון מקצועי-חברתי יוצא דופן ומשכיל בשטחי-חיים ייחודיים לכפרים" כלשונו. ב-1958, נוסף על היותו רפתן, הוא סדרן עבודה ואחר-כך, במשך שנתיים, מרכז המשק בגניגר ומלווה בטיולי חברת הנוער לעת מצוא.

עם סיום תפקידו כמרכז המשק, נשלח מרדכי ללימודים בני שנה בבית-ברל, כהכשרה לתפקידו כמדריך-שליח לתנועת הנוער "הבונים" במקסיקו.

משה שרת שניהל את בית-ברל, דרש שישנה את שם המשפחה לשם עברי, לצורך הוצאת דרכון-שירות ישראלי והשם אמנם שונה, מ-ולך **למלען**. את תפקיד השליח במקסיקו הוא מבצע במסירות, מחבר בין קהילת הבירה לפריפריות ומעמיד דור בוגרים ציוניים שעולים אחריו לישראל. במקביל, הוא גם סטודנט שלא מן המניין בחוג למשפטים באוניברסיטה. לשלל השפות שבאמתחתו, נוספת גם הספרדית וכמו ביתר השפות, הוא הקפיד על דקדוק והגייה נכונה ואפילו לא ניכר במבטאו מוצאו ה"יקי".

הפרויקט בסיציליה

1969 מהווה שנת מפנה, כאשר הוא נבחר על-ידי המ"ב (ביחד עם רופא וטרינר ומומחה למספוא ולהשקיה) להצטרף לצוות הקמה ופיתוח של חווה "ישראלית" לגידול בקר לחלב בסיציליה ולשמש כרכז הרפת החדשה. חוות "בריו" בקטאניה שבסיציליה הפכה לביתו הכמעט בלעדי של מרדכי ב-15 השנים הבאות. מיותר לציין, ששליטתו באיטלקית ובסיציליאנית הייתה מלאה וקשריו עם בעל החווה ועם עובדיה היו משובחים, חבריים ומעל לכל, מקצועיים.

בין לבין, הגיע מרדכי ארצה לביקורי מולדת ומשפחה ושמו נקשר לפרויקטים מגוונים בתחומי תכנון, הקמה, תקצוב ופיתוח מודרני של רפתות במקומות אקזוטיים ברחבי העולם, כאלה שהוזמנו על-ידי המ"ב (באיראן, בטורקיה, בהרי אוראל, באזבקיסטן, בקזחסטן וברוסיה) וכאלה שהוזמנו על-ידי מש"ב ואחרים (במאלי, בחוף השנהב, בניגריה, ברפובליקה הדומיניקנית, באקוודור ובוונצואלה).

מרדכי הצטער כל ימיו על שנבצר ממנו להשלים את לימודיו בביה"ס בגלל המלחמה. הוא העריך אנשים לומדים והשקיע רבות בלמידה עצמית ומגוונת. הייתה בו סקרנות אינסופית, ראש מלא פטנטים ואופי של נוד. בג'ינס תמיד, חף מגינוני טכס וכבוד הוא התהלך בעולם, נפעם מהנופים, מהאנשים ומאורחות חיהם, למד את תרבותם, את המוזיקה שלהם וטעמם באוכל ויצר קשרים חבריים ורבי שנים עם אנשים בכל רחבי העולם, אך יותר מכל אהב את הארץ, את הבית והמשפחה ותמיד שמח בחלקו.

